

SPALNIČKY - informace

Spalničky jsou **vysoce nakažlivé** virové onemocnění. V celosvětovém měřítku jsou stále jednou z hlavních příčin úmrtí malých dětí v rozvojových zemích. Onemocnění se šíří od nemocného člověka kapénkami či přímým kontaktem s jeho sekrety z dýchacích cest. Virus může ve vzduchu a na površích předmětů přetrvávat až 2 hodiny a v přenosu se mohou uplatnit i předměty kontaminované těmito sekrety.

Inkubační doba (doba od vniknutí původce nákazy do organismu do prvních příznaků onemocnění) je 7-18 dnů (maximálně 21 dnů).

Onemocnění začíná **horečkou, kašlem, rýmou, světloplachostí, zarudnutím očních spojivek**, na sliznici úst v oblasti stoliček se mohou objevit bělavé tečky se zarudlým okolím. Za 4 až 5 dnů od začátku onemocnění je patrná sytě červená až fialová vyrážka, která se ze záhlaví šíří na obličej, krk, břicho, končetiny a ve stejném pořadí poté ustupuje. Jakmile vyrážka postihne celé tělo, horečka klesá a nastává období rekonvalescence. V rozvinutém stádiu je charakteristický vzhled „uplakaného dítěte“ (oteklá slepená víčka, rýma, oschlé rty a vyrážka).

Nemocný je **nakažlivý** 2 – 4 dny před vypuknutím prvních příznaků a nakažlivost končí do 4 dnů po vzniku vyrážky. Prožití nákazy zanechá celoživotní imunitu. Spalničky mají z nemocí, které se u nás vyskytují nejvyšší index nakažlivosti.

Laboratorní **diagnostika** se opírá o přímý průkaz původce z výtěru z nosohltanu, který se doplní sérologickým vyšetřením krve na průkaz protilátek proti spalničkám.

Izolace pacienta ve zdravotnickém zařízení je v ČR ze zákona povinná a trvá podle klinické závažnosti a epidemiologických rizik.

Léčba je symptomatická (klid na lůžku, srážení horečky, přísun tekutin). Onemocnění se může komplikovat např. zápallem plic, zánětem středního ucha, vedlejších dutin nosních nebo zánětem mozku.

Prevencí je očkování, které se v ČR provádí od roku 1969 jednou dávkou a od roku 1975 ve dvoudávkovém schématu. Od 1.1.2018 ve schématu 1. dávka ve věku od 13 do 18 měsíců a 2. dávka ve věku od 5 do 6 let. Z důvodu odmítání očkování dochází ke snižování proočkovánosti dětské populace a k výskytu onemocnění v České republice a v řadě dalších zemí se vyskytují epidemie spalniček (Francie, Itálie, Řecko, Ukrajina, USA), a to i v oblastech, kde již bylo v minulosti šíření spalniček přerušeno. Očkování lze využít i v dospělosti.

Osoba, která nemá ochranné protilátky a byla v přímém kontaktu s nemocným, se podrobuje karanténním **opatřením** po dobu 21 dní od posledního kontaktu s nemocným v období jeho nakažlivosti.

aktualizace 4/2019

zdroje:

<http://www.szu.cz/tema/prevence/spalnicky>

https://www.mzcr.cz/dokumenty/spalnicky-a-jejich-aktualni-vyskyt-v%C2%A0evrope_13661_1.html

<https://www.cdc.gov/measles/hcp/index.html>

<https://ecdc.europa.eu/en/search?s=measles>

MUDr. Jana Prattingerová
ředitelka odboru protiepidemického